

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Чулуут сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2024/140/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn
Архангай аймаг
2023 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn
Гэрээгээр аудит гүйцэтгэсэн:
Бизкон аудит ХХК Архангай аймаг дахь салбар
Ахлах аудитор Ч.Анхбаяр
Утас: 8511-6555
Цахим хаяг: ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
Асуудлыг онцолсон хэсэг.....	Error! Bookmark not defined.
Аудитын гол асуудал.....	Error! Bookmark not defined.
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	8
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	9
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	10
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	11
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт.....	11
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл	11
3.5.3 Нэмэлт төсөв.....	12
3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	12
4.1 Ерөнхий зүйл.....	12
4.2 Материаллаг байдал.....	13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	13
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	14
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	14
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	15
5.1 Албан шаардлага	15
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

 ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР АРХАНГАЙ АЙМАГ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг, Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139, Утас/Факс: (976) 7033 3141, Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn	АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЧУЛУУТ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ДАРГА Ё.ДУЛАМСҮРЭН ТАНАА
2024.02.25 № 133	
танай _____-ны № _____-Т	
Хязгаарлалттай дүгнэлт	
<p>Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Чулуут сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.</p> <p>Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Чулуут сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.</p>	
Дүгнэлтийн үндэслэл	
<p>Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:</p> <p>Цалингийн сангаас 12,329.0 мянган төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан байна.</p> <p>Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль болон Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалыг зөрчсөн бөгөөд аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.</p>	
Асуудлыг онцолсон хэсэг	
<p>Чулуут сумын ЭМТ нь тайлант онд ЭМЯ-аас хандив тусламжаар 32,739.4 мянган төгрөгийн бараа материал, 120,648.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсныг санхүүгийн тайланд тусгасан байна.</p>	
Аудитын гол асуудал	
<p>Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан байна. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 15.0 хувиар өссөн байна.</p>	

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 үндсэн зорилтын хүрээнд 27 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг Чулуут сумын Засаг даргаас 86.4 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

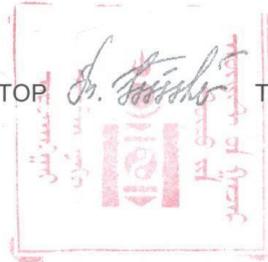
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон		/ төгрөгөөр /	
Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	200,412,797.08	335,037,719.49
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	62,152,530.00	145,523,385.39
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	62,152,530.00	145,523,385.39
3121	Төгрөг	62,152,530.00	145,523,385.39
31211	Төрийн сангийн харилцах	62,152,530.00	145,523,385.39
33	АВЛАГА		20,684,310.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага		20,684,310.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	138,260,267.08	168,830,024.10
351	Түүхий эд материал	88,671,138.36	103,291,749.02
35110	Тусгай зориулалттай материал	47,452,000.49	55,613,278.49
35130	Эм боох материал	41,219,137.87	47,678,470.53
354	Хангамжийн материал	49,589,128.72	65,538,275.08
35410	Бичиг хэргийн материал	2,850,098.00	1,405,950.00
35420	Аж ахуйн материал	42,036,125.72	47,359,825.08
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,865,000.00	1,485,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,170,955.00	13,223,300.00
35460	Хүнсний материал	227,450.00	1,624,700.00
35470	Бусад хангамжийн материал	439,500.00	439,500.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	578,774,764.08	679,438,945.94
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	578,774,764.08	679,438,945.94
392	Биет хөрөнгө	566,206,764.08	666,870,945.94
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	434,907,275.65	495,084,792.65
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 88,857,899.78	- 87,489,792.61
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	162,812,344.00	148,209,158.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 81,724,985.66	- 90,564,863.02
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	145,181,324.82	206,760,095.67
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 21,634,902.68	- 29,624,470.02
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	21,318,281.00	29,442,440.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 10,056,645.27	- 9,208,386.73
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	4,346,230.00	4,346,230.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 84,258.00	- 84,258.00
393	Биет бус хөрөнгө	12,568,000.00	12,568,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	12,568,000.00	12,568,000.00
3	НИИТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	779,187,561.16	1,014,476,665.43
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	779,187,561.16	1,014,476,665.43
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	779,187,561.16	1,014,476,665.43
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	238,055,180.58	238,055,180.58
51101	Өмч: - төрийн	238,055,180.58	238,055,180.58
512	Хуримтлагдсан үр дүн	406,994,146.27	642,283,250.54
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	406,994,146.27	406,994,146.27
51220	Тайлант үеийн үр дүн		235,289,104.27
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	134,138,234.31	134,138,234.31
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	779,187,561.16	1,014,476,665.43

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон		/ төгрөгөөр /	
Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	832,502,227.28	1,148,188,615.43
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	140,913,097.28	153,387,550.11
120	Нийтлэг татварын бус орлого	140,913,097.28	153,387,550.11
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	140,913,097.28	153,387,550.11
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Үндсэн хөрөнгө	52,566,828.00	120,648,074.45
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Бараа материал	88,346,269.28	32,739,475.66
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	691,589,130.00	994,801,065.32
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		1,476,800.00

Архангай аймгийн Чулуут сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		1,476,800.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	11,627,000.00	24,293,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	11,627,000.00	24,293,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	679,962,130.00	969,031,265.32
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	679,962,130.00	969,031,265.32
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	861,007,548.00	899,196,195.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	861,007,548.00	899,196,195.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	861,007,548.00	899,196,195.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	503,649,200.00	579,176,699.93
210101	Үндсэн цалин	293,977,619.27	334,015,403.73
210102	Нэмэгдэл	105,536,763.61	136,782,905.20
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,499,000.00	11,317,000.00
210104	Урамшуулал	79,252,820.12	73,072,523.28
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,382,997.00	23,988,867.72
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	55,730,300.00	72,397,100.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,414,800.00	50,151,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,448,900.00	5,561,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,559,100.00	4,449,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	889,700.00	1,112,400.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,417,800.00	11,123,000.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	11,678,000.00	20,995,660.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,190,535.00	5,002,010.44
210302	Түлш, халаалт	8,487,465.00	15,798,050.00
210303	Цэвэр, бохир ус		195,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	50,120,770.00	67,334,331.20
210401	Бичиг хэрэг	5,716,950.00	6,901,823.00
210402	Тээвэр, шатахуун	26,591,310.00	30,223,388.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,476,700.00	6,497,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,684,470.00	21,225,460.20
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,651,340.00	2,486,660.00
2105	Нормативт зардал	162,436,796.58	109,401,217.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	150,391,391.58	95,012,367.00
210502	Хоол, хүнс	10,845,405.00	14,388,850.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,200,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,946,763.00	3,669,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,513,763.00	-
210604	Урсгал засвар	1,433,000.00	3,669,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,100,000.00	6,012,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,100,000.00	6,012,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	359,700.00	898,310.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		550,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	65,400.00	120,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	75,000.00	155,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо		73,310.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	219,300.00	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,986,018.42	39,311,676.46
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,148,062.00	5,048,300.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	43,837,956.42	34,263,376.46
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	- 28,505,320.72	248,992,420.40
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		13,703,316.13
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		13,703,316.13
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		- 13,703,316.13
5	НИИТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	- 28,505,320.72	235,289,104.27

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	776,131,830.00	974,116,755.32
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	776,131,830.00	974,116,755.32
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	1,476,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	1,476,800.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	11,627,000.00	24,293,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	11,627,000.00	24,293,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	764,504,830.00	948,346,955.32
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	764,504,830.00	948,346,955.32

Архангай аймгийн Чулуут сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	700,979,300.00	862,763,099.93
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	700,979,300.00	862,763,099.93
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	700,979,300.00	862,763,099.93
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	503,649,200.00	579,176,699.93
210101	Үндсэн цалин	293,977,619.27	334,015,403.73
210102	Нэмэгдэл	105,536,763.61	136,782,905.20
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,499,000.00	11,317,000.00
210104	Урамшуулал	79,252,820.12	73,072,523.28
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,382,997.00	23,988,867.72
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	55,730,300.00	72,397,100.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,414,800.00	50,151,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,448,900.00	5,561,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,559,100.00	4,449,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	889,700.00	1,112,400.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,417,800.00	11,123,000.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,498,000.00	22,293,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,190,535.00	5,002,010.44
210302	Түлш, халаалт	7,307,465.00	17,016,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	-	274,989.56
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	40,367,900.00	59,685,688.00
210401	Бичиг хэрэг	3,514,600.00	4,025,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	26,400,800.00	41,589,058.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,487,200.00	6,497,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,000,000.00	3,128,410.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,965,300.00	4,446,220.00
2105	Нормативт зардал	47,532,900.00	98,205,302.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,000,000.00	74,572,100.00
210502	Хоол, хүнс	9,325,000.00	14,758,502.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,207,900.00	8,874,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	20,681,800.00	14,008,900.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	17,334,800.00	3,924,900.00
210604	Урсгал засвар	3,347,000.00	10,084,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,100,000.00	6,012,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,100,000.00	6,012,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	359,700.00	898,310.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	550,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	65,400.00	120,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	75,000.00	155,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	-	73,310.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	219,300.00	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,059,500.00	10,086,100.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,059,500.00	10,086,100.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>75,152,530.00</u>	<u>111,353,655.39</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	13,000,000.00	27,982,800.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	13,000,000.00	27,982,800.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	13,000,000.00	27,982,800.00
222001	Тоног төхөөрөмж	13,000,000.00	27,982,800.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>- 13,000,000.00</u>	<u>- 27,982,800.00</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	62,152,530.00	83,370,855.39
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		62,152,530.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	62,152,530.00	145,523,385.39

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	435,499,466.99	807,692,881.88
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	435,499,466.99	807,692,881.88
C07	Тайлант үеийн үр дүн			- 28,505,320.72	- 28,505,320.72
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	406,994,146.27	779,187,561.16

Архангай аймгийн Чулуут сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	406,994,146.27	779,187,561.16
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	406,994,146.27	779,187,561.16
D08	Тайлант үеийн үр дүн		-	235,289,104.27	235,289,104.27
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	238,055,180.58	134,138,234.31	642,283,250.54	1,014,476,665.43

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	888,292,500.00	890,745,899.93	-2,453,399.93	100.28
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	888,292,500.00	890,745,899.93	-2,453,399.93	100.28
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	888,292,500.00	890,745,899.93	-2,453,399.93	100.28
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	579,176,700.00	579,176,699.93	0.07	100.00
210101	Үндсэн цалин	380,190,600.00	334,015,403.73	46,175,196.27	87.85
210102	Нэмэгдэл	105,829,100.00	136,782,905.20	-30,953,805.20	129.25
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	300,000.00	11,317,000.00	-11,017,000.00	3772.33
210104	Урамшуулал	73,619,500.00	73,072,523.28	546,976.72	99.26
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,237,500.00	23,988,867.72	-4,751,367.72	124.70
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	72,397,100.00	72,397,100.00	0.00	100.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	50,151,300.00	50,151,300.00	0.00	100.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,561,400.00	5,561,400.00	0.00	100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,449,000.00	4,449,000.00	0.00	100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,112,400.00	1,112,400.00	0.00	100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,123,000.00	11,123,000.00	0.00	100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	22,293,000.00	22,293,000.00	0.00	100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,002,010.44	5,002,010.44	0.00	100.00
210302	Түлш, халаалт	17,016,000.00	17,016,000.00	0.00	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	274,989.56	274,989.56	0.00	100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	59,686,400.00	59,685,688.00	712.00	100.00
210401	Бичиг хэрэг	4,025,000.00	4,025,000.00	0.00	100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	41,589,100.00	41,589,058.00	42.00	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,497,000.00	6,497,000.00	0.00	100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,200,300.00	3,128,410.00	71,890.00	97.75
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,375,000.00	4,446,220.00	-71,220.00	101.63
2105	Нормативт зардал	96,079,200.00	98,205,302.00	-2,126,102.00	102.21
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	70,572,100.00	74,572,100.00	-4,000,000.00	105.67
210502	Хоол, хүнс	16,632,400.00	14,758,502.00	1,873,898.00	88.73
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,874,700.00	8,874,700.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	25,500,600.00	25,917,300.00	-416,700.00	101.63
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	14,250,300.00	14,250,300.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	11,250,300.00	11,667,000.00	-416,700.00	103.70
2107	Томилолт, зочны зардал	6,039,000.00	6,012,000.00	27,000.00	99.55
210702	Дотоод албан томилолт	6,039,000.00	6,012,000.00	27,000.00	99.55

Архангай аймгийн Чулуут сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	960,000.00	898,310.00	61,690.00	93.57
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	550,000.00	550,000.00	0.00	100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	120,000.00	120,000.00	0.00	100.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	155,000.00	155,000.00	0.00	100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	135,000.00	73,310.00	61,690.00	54.30
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,160,500.00	26,160,500.00	0.00	100.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,160,500.00	26,160,500.00	0.00	100.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	888,292,500.00	911,964,255.32	-23,671,755.32	102.66
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	800,420,200.00	886,194,455.32	-85,774,255.32	110.72
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	800,420,200.00	886,194,455.32	-85,774,255.32	110.72
	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	24,293,000.00	24,293,000.00	0.00	100.00
	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,426,800.00	1,476,800.00	-50,000.00	103.50
	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	62,152,500.00		62,152,500.00	0.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		62,152,530.00	-62,152,530.00	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		145,523,385.39	-145,523,385.39	
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	33	33	0	100
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	24	24	-	100
620003	Үйлчлэх ажилтан	4	4	-	100
620004	Гэрээгээр ажиллагсад	4	4		100

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 522,349.5 мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илэрснийг залрууллаа.

- Цалингийн журналын бичилтийг шалгахад 1-12 сарын 522,349.5 мянган төгрөгийн олговол зохих цалингийн дүнгээр цалингийн зардлын данс руу бичилт хийгээгүй, цалингийн суутгалуудаас зардалд бичилт хийснийг аудитын явцад залруулав.

Аудитаар нийт 17,533.0 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрч, 2 албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитаар илэрсэн 17,533.0 мянган төгрөгийн материаллаг зөрчлөөс залруулагдаагүй 3 зөрчилтэй асуудал илэрсэн нь гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 6,218.0 мянган төгрөгөөс бага байгаа тул **Хязгаарлалттай** дүгнэлт өглөө.

3.1 Албан шаардлага

5.1.1 Цалингийн санд хоол унааны хөнгөлөлт батлагдаагүй байхад ажилтнуудад 12,329.0 мянган төгрөгийн хоол унааны хөнгөлөлтийг цалингийн сангаас олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5.-т "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;" Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1."Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална:"4.1.3."үр ашигтай байх;" 15 дугаар зүйлийн 15.1.3. "хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгохыг хориглоно;" Сангийн сайдын 2021 оны 10 сарын 29-ний өдрийн 190 дугаар тушаалын хавсралт "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-ын унаа хоолны хөнгөлөлт /210103/ гэсэн эдийн засгийн ангилалд "Төрийн албан хаагчид нөхөх төлбөр олгох журамд заасны дагуу ажилдаа ирэх, буцахад нийтийн тээврийн унааны зардлыг 50 хувийг олгох, мөн өдрийн хоолны хөнгөлөлтийг энэ ангилалд бүртгэнэ" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоох байх албан шаардлага хүргүүлээ

5.2.2 Халаалтын нүүрсийг урсгал засварын зардлаас 1,174.0 мянган төгрөг, ажилчдын нормын хувцсыг хог хаягдал зайлуулах зардлаас 4,030.0 мянган төгрөг, нийт 5,204.0 мянган төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5.-т "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;" гэсэн заалт болон Сангийн сайдын 2021 оны 10 сарын 29-ний өдрийн 190 дугаар тушаалын хавсралт "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-ыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгаж дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх албан шаардлага хүргүүлэв.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

---

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Олговол зохиц цалингийн дүнгээс бичилт хийгээгүй	1	522,349.5			1	522,349.5	1	522,349.5				
Дүн	1	522,349.5			1	522,349.5	1	522,349.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалингийн санд унаа хоолны хөнгөлөлт батлагдаагүй байхад унаа хоолны хөнгөлөлт олгосон	1	12,329.0			1	12,329.0						
Зориулалт бус зарцуулалт	1	5,204.0			1	5,204.0						
Дүн	2	17,533.0			2	17,533.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээлэл дутуу байршуулсан	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	0					1	0